

UKIUMOORTUMIK NALUNAARUSIAQ 2018

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Grønlands Statistik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Tlf.: +299 34 57 70 · Fax: +299 34 57 90
www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

**Ukiumoortumik
nalunaarusiaq 2018**
Saqqummersitsisoq:
Naatsorsueqqissaartarfik

Uani
pissarsiarineqarsinnaavoq:
www.stat.gl

Najugaq
Naatsorsueqqissaartarfik
Intaleeqqap Aqqutaa 1
Postboks 1025
3900 Nuuk
Oqar.: 34 57 70
Fax: 34 57 90
E-Mail: stat@stat.gl
www.stat.gl

Ukiumoortumik nalunaarusiaq 2018

Siulequt

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup 2018-imut ukiumoortumik nalunaarusiaa saqqummiunneqarpoq. Naatsorsueqqissaartarfiup suliassai, tassunga ilanngullugit suliffeqarfiup inatsisitigut tunngavigisai aqutsinermilu pissutsit nalunaarusiami allaaserineqarput. Tamatuma saniatigut Naatsorsueqqissaartarfimmi 2018-imi kisitsisitigut paasissutissat sularineqartut kiisalu suliffeqarfiup aningaasaqarnerat, sulisullu pillugit takussutissat nalunaarusiap imarai. 2017-imi pisut assigalugit Naatsorsueqqissaartarfiup nittartagaa 2018-imut ukiumoortumik nalunaarusiami immikkut sammineqarpoq.

Ukiumoortumik nalunaarusiamut atatillugu ingerlatsinermi pilersaarut siulersuisut akuerisimasaat ukiumut ataasiarluni nutarterlugu saqqummersinneqassaaq.

2018-imi Naatsorsueqqissaartarfiup isertitaasa ikilineri pissutaallutik aningaasaqarnermut inatsisini allassimanngitsut suliassat pingaartinneqanngillat. Ukiulli kingulliit ingerlanerini saqqummersinneqartartut amerlerujussuarnikuupput.

Ineriartornerup ilorraap tungaanut ingerlatiinnarnissaanut massakkut sulisut suliinnarsinnaanissaat suliffimmullu piukkunnartunik sulisunik pissarsiornissap ajornannginnerusumik pisinnaanissaq apeqqutaalluinnarput. Naatsorsueqqissaartarfimmit pisortaqaqfinni allaffissornikkut nalunaarsuiffiit najoqqutatut atorneqarluartarmata, sulinermut aamma iluaqutaalluarpoq allaffissornikkut IT atorlugu nalunaarsuiffiit pitsanngungaatsiarsimani.

Vøgg Løwe Nielsen
Siulersuisunut siulittaasoq

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup suliassai aqunneqarneralu

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik Kalaallit Nunaanni pisortatigoortumik naatsorsueqqissaarnernut qitiusumik oqartussaasuvoq. Naatsorsueqqissaartarfiup pingaarnertigut akisussaaffigineqarnera siulersuisunit isumagineqarpoq, taakkulu inuiaqatigiinni pissutsinik ilisimasaqartunik tallimanik ilaasortaqaqput. Ulluinnarni aqutsisoqarneq naatsorsueqqissaartarfimmi pisortaasumit isumagineqarpoq, taassumalu suliffeqarfik avammut nittarsaattarpaa.

Aaqqissuussaaniikkut inissisimaneq

Naatsorsueqqissaartarfik aaqqissuussaaniikkut Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup ataaniippoq. Aningaasaqarnermut naalakkersuisoqarfiup Naatsorsueqqissaartarfimmi aningaasaqarneq sulisunullu atugassarititat pingaarnertut akisussaaffigivai. Atugassarititat naatsorsueqqissaarnernut tunngasut siulersuisut akisussaaffigivaat.

Siulersuisut suliassaat katitigaanerallu

Siulersuisut suliassaat

Siulersuisut suliassaat Inatsisartut inatsisaanni nr. 11, 29. oktober 1999-imeersumi takuneqarsinnaasut ukuupput:

- Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmut pingaarnertut akisussaaffik isumagissallugu
- Kisitsisitigut paasissutissat tamaneersut katiternissaannut siunnersuuteqassallutik
- Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik anguniakkanut aalajangersakkat naapertorlugit sulinersaq nakkutigissallugu
- Suliniuteqarfigineqartunut piffissaq ungasinnerusaq isigalugu Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup pilersaarusiornera akuerissallugu
- Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup sulinissamut pilersaarutai akuerissallugit
- Ukiumut ataasiartumik suliffeqarfiup sulinera pillugu Naalakkersuisunut nalunaarummik tunniussaqaqartarnissaq

Siulersuisut katitigaanerat

Siulersuisut 2018-ip naanerani ukuninnga inuttaqaqput, taakku atuuffiisa atorunnaarnissaat ungaluusami nalunaarutigineqarpoq:

- Vøgg Løwe Nielsen, siusinnerusukku Danmarks Statistikki allaffimmi pisortaasimasooq (juunip tallimaanni 2020)
- Tønnes Berthelsen, KNAPK-mi pisortaq (juunip tallimaanni 2019)
- Kim Neumann Nielsen, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi pisortaq (juunip tallimaanni 2019)

- Lulu Nielsen, Kommuneqarfik Sermersuumi siunnersortaaneq (juunip tallimaanni 2020)
- Mítdlâra K. E. Lennert, Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik (juunip tallimaanni 2021)

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup sulisui sinnerlugit Josef Kâjangmat siulersuisuni 2018-imi ilaasortaatinneqarpoq.

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmut siulersuisut 2018-imi pingasoriarlutik ataatsimiipput. Siullermik ataatsimiinnermi 2017-imi angusat, matumuunalu ukiumoortumik nalunaarusiap suliarineqarnera akuerineqarneralu, sammeneqarput. Aappasaanik ataatsimiinnermi atuisut sammisassatut pisariaqartitaat pingaarnertut sammeneqarput pingajussaanillu ataatsimiinnermi 2018-imi missingersuutit suliassanullu pilersaarutit sammeneqarlutik.

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmi ukiup ingerlanera

Kisitsisitigut paasissutissiorneq

Immikkoortuni kisitsisitigut paasissutissat assigiinngitsut saqqummersinneqartut agguarnerat takussutissiamit ataaniittumit erserput. 2018-imi ukiullu siuliini Naatsorsueqqissaartarfiup saqqummersitai immikkoortiterluagaanerusunngorlugit takussutissiorneri nittartakkimi takuneqarsinnaapput.

Takussutissiaq 1. 2018-imi saqqummersitat amerlassusivii aamma immikkoortut kisitsisitigut paasissutissanik suliaqarfiusut malillugit 2019-imi saqqummersitassatut pilersaarutaasut

	2018	2019
Ukiumoortumik saqqummersitat. . .	1	1
Aningaasaqarneq pillugu kisitsisitigut paasissutissat	52	48
Innuttaasut pillugit kisitsi-sitigut paasissutissat.	29	30
Suliffeqarneq pillugu kisitsisitigut paasissutissat.	41	41
Katillugit	123	120

2018-imi kisitsisitigut paasissutissanik suliaqarfiit immikkut maluginiaqqusat ataani allaaserineqarput.

Nuna tamakkerlugu naatsorsuutit

2018-imi nuna tamakkerlugu naatsorsuutit suliaqarfinnut immikkoortiterneqarluni suliarineqarpoq, maanna qallunaat suliaat malillugit DB07 suliarineqarsimalluni. Suliaqarfinnut immikkoortiterineq 2003 ilanngullugu suliarineqarput.

Piniarneq

2018-imi piniarnermik allagartallit pillugit kisitsisit nutaat saqqummersinneqarput, taakku sunngiffimmi pinialuttartunut aamma inuussutissarsiutigalugu piniartunut immikkoortinneqarput.

Ilinniartitaaneq

2018-imi ilinniartitaanermut tunngasunik assigiinngitsunik saqqummersitsisoqarpoq nutaanik kisitsisaataasivimmilu kisitsisinik peqalerluni. Ilinniarlutik naammassisartut, ilinniareernerup kingorna nuna najugarisaq aamma ilinniarfinnut ingerlaqqittartut pillugit aamma kisitsisitigut paasissutissiortoqarpoq.

Aningaasaqarnermut procenti aaqqiissutissaq

Procenti aaqqiissutissaq pillugu naatsorsuinerneq saqqummersitsisoqarpoq. Procenti aaqqiissutissaq aamma maannakkorpiat aningaasarsiat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 1. juni 2017-imeersoq aamma Procenti aaqqiissutissaq aamma maannakkorpiat aningaasarsiat pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 3, 24. maj 2019-imeersoq (§ 6-mut oqaatsitigut imarisaatigullu erseqqissaat) malillugit procenti aaqqiissutissaq suliarineqarpoq taamaattumillu Naatsorsueqqissaartarfik immikkut aningaasaliiffineqarpoq taakkununga atugassanik. Pisortat aningaasarsiarititaannut kisitsisit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfiup procenti aaqqiissutissamut atugassatut pissarsiarisimasai, pisortaqaarfinni atorfillit pillugit paasissutissanut pitsanngorsaannut ilanngullugit atorneqarput.

Innuttaasut

2018 aallarnerfigalugu kvartalikkaartumik innuttaasut pillugit kisitsisitigut paasissutissiisoqartalerpoq siornatigut ukiup affakkarlugit saqqummiisoqartalarpoq..

Innuttaasut amerlassusissaanut naatsorsuinerneq tunngaviusoq 2018-imi nutarterneqarpoq, Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaannit nuuttartut eqqarsaatigalugit pitsanngorsaasoqarluni.

Greenland in figures

2018-imi *Greenland in Figures* annertusineqarluni tuluttut saqqummersinneqarpoq. Saqqummersitami tassani sammisat assigiinngitsut naatsumik assiliartalersorlugit aamma grafiskimik atuilluni saqqummersinneqarput. Siornatigut saqqummersinneqartartut Greenland in Figures aamma Ukiumoortumik Kisitsisitigut Paasissutissat akornanniittutut oqaatigineqarsinnaavoq.

Naatsorsueqqissaarnermik paasissutissiisarneq

Qarasaasiat atorlugit paasissutissiisarneq

Naatsorsueqqissaartarfiup siammarterinera qarasaasiatigut pinerusarpoq. Qarasaasiakkut paasissutissiisarneq akikinneruvoq, sukkanerulluni aammalu tigusisartut assigiinngitsut pisariaqartitaat naapertorlugit allanngortikkuminarluni.

Nittartakkami tusagassiuutitut nalunaarutit, saqqummersitat, immikkut saqqummersitat, ukiumoortumik kisitsisitigut paasissutissat aamma kisitsisaataasivik ataatsimoortillugit takuneqarsinnaanerit neqeroortigineqarpoq. Nittartagaq danskisuujuuneruvoq kalaallisuujuunerullunilu, immikkoortulli pingaarnertit tuluttut nutserneqarnikuupput.

Kisitsisaataasiviup programmia aasami 2015-imi nutaanerpaamut nutartigaavoq. Tassunga atatillugu tabelit filinut arlalinnut oqaasilinnut allanngortinneqarput, taamaasillutik tabelit tamarmik kalaallisut, danskisut tuluttullu pissarsiarineqarsinnaanngorlutik.

Siornatigut Naatsorsueqqissaartarfiup Kisitsisaataasivimmik atuisut kisissinnaasimanngilai. Kisianni nutartikkamut nuunnermi susassaqaarfiit aaneqartarneri immikkoortiterlugit tamarmik kisinneqarsinnaanngorput.

Takussutissiaq 2. 2016-2018-imi kisitsisaataasivimmik kisitsisinik aallerfiit

	2016	2017	2018
Katillugit	54.116	57.186	54.912
Tupa imigassarlu	748	730	567
Suliffeqarnermi pissutsit	5.583	5.217	5.757
Innuttaasut	20.016	20.971	17.921
Ineqarneq	502	420	282
Nukissiuuteqarneq	720	1.356	1.151
Inuussutissarsiutit	825	644	787
Aalisarneq piniarnerlu	5.162	5.855	5.230
Kalaallit Danmarkimiittut	-	-	914
Nunanik allanik niueqateqarneq	1.788	1.952	1.507
Iseritat	3.458	4.391	3.050
Aningaasaqarnikkut pissutsit	744	657	641
Pinerluuteqarsimasut pillugit kisitsisit ..	339	939	1.082
Nuna tamakkerlugu naatsorsuutit	1.656	1.896	1.782
Pisortat aningaasaataat	1.727	1.772	1.715
Akit	1.004	1.170	1.103
Ukiumoortumik kisitsisitigut paasissutissat	224	208	184
Isumaginninnermut tunngasut	1.112	1.045	1.564
Peqqissusermut tunngasut	1.333	1.752	1.304
Takomariartitsineq	4.109	3.519	3.385
Ilinniartitaaneq	3.066	2.692	4.986

Saqqummersitat

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmit saqqummersinneqartartut tamarmik akeqanngillat nittartakkamiillu aaneqarsinnaallutik. Sulinissamut pilersaarutaasimasut 123-t akornanni Naatsorsueqqissaartarfiup 2018-imi 105-inik saqqummersitsivoq. Taakkunani 67 procentii piffissaq eqqorlugu 2018-imi saqqummersinneqarput 2017-imilu 78 procentiullutik.

Tamanna suliffeqarfiup avataani pissutsinik annermik pissuteqarpoq. 2018-imi takornariat pillugit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfiup kingusinaarluni pisarpai. Mittarfeqarfiup IT-mik ajoquteqarnera pissutaalluni pilersaarutaasimagaluartoq malillugu qaammatikkaarlugit saqqummersinneqartartussaagalugit timmisartunut ilaasut pillugit kisitsisit aatsaat 2019-imi saqqummersinneqarput.

Takussutissiaq 3. Piffissaq eqqorlugu 2014-imit 2018-imut saqqummiussisarneq

	Saqqummersitat amerlassusaat *				
	2014	2015	2016	2017	2018
Piffissaq eqqorlugu saqqummertut	51	66	84	84	81
Sap. ak. angullugu kinguaattoorlutik saqqummertut	0	0	2	2	2
Qaammat ataaseq angullugu kinguaattoorlutik saqqummertut	2	3	1	7	13
Qaammat ataaseq sinnerlugu kinguaattoorlutik saqqummertut	3	1	1	5	4
Ukiup tullianut kinguartinneqartut taamaatiinnarneqartulluunniit	2	1	0	1	4
Katillugit	53	70	99	104	123

*Kisitsit Takussutissiaq 1-imit allaanerusinnaapput saqqummersitat nutaat peerneqarsimasulluunniit pissutigalugit.

2015-imi 2016-imilu saqqummersinneqartartut amerlatserujussuarnerninut pissutaapput, ukiumut ataasiarluni saqqummersinneqartartut qaammatikkaarlugit imaluunniit kvartalikkaarlugit saqqummersinneqartalerneq. 2016-imi qaammatikkaarlugit ukununga tunngasut saqqummersinneqartalerput; takornariat, suliffeqarnermi pissutsit aamma aalisarneq.

Kisitsisaataasivik

Saqqummersitanut atatillugu paasissutissat immikkoortiterluagaanerusut Kisitsisaataasivimmi tabelini arlalinni nassaassaapput. Naatsorsueqqissaartarfiup nittartagaa aqutigalugu imaluunniit <http://bank.stat.gl> toqqaannartumik iserfigalugu kisitsisaataasivimmut isertoqarsinnaavoq. Kisitsisaataasivimmik atuisut tabelit assigiinngitsut 387-it 2019-imi maajimi atorsinnaavaat ukiup siuliani tabelit 315-iupput. Amerlanerusunik ikinnerusunilluunniit tabeliuteqarnissaq imminermini siunnerfiunngilaq, tabelit immikkoortiternerisa atuisut periarfissaannut aalajangiisuusarneri pissutigalugit.

Kisitsisaataasivimmi kisitsisaatigineqartut aaneqarsinnaapput atuisullu namminneq programiutaanni imaluunniit periarfissat allat kisitsisaataasiviup atuisunut quppersagaaniittut atorlugit suliarineqarsinnaapput.

Unnuk kulturisiorfik aamma oqalugiartarnerit

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik Nuummi Unnuk Kulturisiorfimmu suliffeqarfiup atuuffianut pisortatigut qaammarsaanermik siunertaqartumik januaarimi pisumut 2018-imi peqataaqqippoq. Aaqquissuussaq ilimmarfimmi ingerlanneqarpoq.

Ilisimatusarfimmi ilinniartut kisitsisaataasivimmik atuinissamut 2018-imi pikkorissartinneqarput.

Facebook

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik 2014-imi Facebookimi atuisunngorpoq. Atuisunngornerup siunertarivaa Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmit nutaarsiassat inunnut amerlanerusunut apuuttarnissaat. 2019-imi apriliimi Facebookimi 946-nik malinnaasoqarpoq ukiup siuliani 888-inik malinnaasoqartoq.

API

Kisitsisaataasivimmi paasissutissat API-nngorlugit (application programming interface) pissarsiassaapput. Paasissutissat Kisitsisaataasivimmeersut aaneqarsinnaapput programminilu atoqqinneqarsinnaallutik, soorlu mobiilini appini, nittartakkani saqqummiissutini aalajangersimasuni allanilu. Takornariaqarnermut kisitsisitigut paasissutissat www.tourismstat.gl-imiittut Visit Greenlandip atortagai Kisitsisaataasivik nutarteraangat ingerlaannaq aaneqartarput.

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup assilersukkanik saqqummiussinissamut periarfissat nammineerluni atortarsimavai. Taassuma saniatigut programkode nittartakkamut atorneqartartoq Naatsorsueqqissaartarfiup avataaniittunut soqutiginnittunut akeqanngitsumik pissarsiassanngortinneqarnikuuvoq.

Aningaasatigut isumalluutit

Siulersuisut sulianut pilersaarusiamik aalajangersaasarpog, taannalu aningaasaliissutini ukiumoortumik aningaasanut inatsit aqqutigalugu tunniunneqartunit suliaasanillu suliaakkiissutaasunit isertitanit aningaasalersorneqarpoq.

2018-imi aningaasaliissutit 10.617 t.kr.-miipput. Naatsorsuinerup inernerata takutippaa aningaasat atukkat 501 t.kr.-nik ikinnerusimasut.

Aningaasanik atuinikinnerunermut pissutaanerpaapput sulisunut akissarsiaritinneqartussat aamma sulisunut tunngasut akiligassat annikinnerusimaneri, tamaana 2018-imi Naatsorsueqqissaartarfiup sulisussaaleqisimaneranik pissuteqarpoq.

Sulisunik amigaateqarsimaneq pissutaalluni kisitsisitigut paasissutissanik assigiinngitsunik inerisaaniarneq kinguartinneqarpoq, tamanna aamma pissutaalluni akiliisarnep nalogiissinnerata suliarineqarnissaa kinguartinneqarpoq. Akiliisarnep nalogiissinnerata kinguartinneqarnera pissutaalluni Danmark Statistikkimut siunnersortinut akiliutigineqartussat tassunga tunngasut annikinnerupput. Siunnersortinut akiliutigineqarsimasut qaffannerinut pissutaavoq nuna tamakkerlugu naatsorsuutit kinguaatoorsimaneri, tassa 2018-ip aallartinnerani aamma naanerani saqqummiunneqarnerinut aningaasat atorneqarsimammata.

2018-imut naatsorsuutit ukiup siulianit nuuttanik 1.061 kr.-inik ilaqarput.

Nukissiuuteqarneq pillugu kisitsisitigut paasissutissat pillugit isumaqatigiissutip sivitsorneqannginnera aamma sulisut nikerarneri pissutaallutik inatsisiliornermut ingerlatsinermut suliat sivitsorneqannginnerat annermik pissutaallutik isertitat ikilerujussuarput.

Takussutissiaq 4. Naatsorsuutit inerner 2012-2018

Suuneri	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Akissarsiat	8.783	9.326	9.960	9.439	9.641	8.935	8.672
Sulinermt atallugu							
angalanerit	222	178	206	197	200	263	203
lassinnineq / tunissutit	8	10	11	8	16	12	3
Pikkorsartitsinermut							
anigaasartuutit	175	139	37	21	30	14	13
Siunnersortit avataaneersuut ..	467	345	982	321	1.407	797	1.185
Atorfinittunut atorfeqarun-naartunullu anigaasartuutit ...	69	40	66	0	0	37	106
Sullissineq	365	332	288	281	436	233	258
Nioqqutissanik pisinerit allaffis-sornermilu anigaasartuutit ...	216	123	188	110	87	89	103
Illut	363	371	94	0	12	0	0
Qarasaasianut anigaasartuutit							
pisinerillu	262	285	288	75	84	163	141
Immikkoortitat	0	0	0	1.060	-12	-5	19
Isertitat	-2.066	-2.887	-2.633	-2.306	-2.120	-2.062	-588
Nalikkillilineq aamma anigaasat nalingisa apparneri	0	0	0	0	39	0	0
Tamaasa katillugit	8.864	8.261	9.187	9.207	9.818	8.478	10.116

Sulisoqarneq

2019-ip aallartinnerani sulisut

Januaarip aallaqqaataani 2019-imi sulisut 15-iupput tassaasut: Pisortaq, pisortap tullersortaa, kisitsisitigut paasissutissanut siunnersortit qulingiluat, paasissutissiisartut marluk, allaffimmioq ataaseq aamma ilinniarnermi saniatigut suliaqartoq ataaseq. Sulisut akornanni kisitsisitigut paasissutissanut siunnersorti ataaseq aamma ilinniarnermi saniatigut suliaqartoq 2018-ip ingerlanerani sulilerput. Sulisoq ataaseq 2019-imi aggustip tungaanut sulinngiffeqarnissaminik akuerineqarnikuvoq.